

Knjižnica Instituta Ruđer Bošković i međunarodni projekti

Bojan Macan, Institut Ruđer Bošković, Knjižnica, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb; bmacan@irb.hr

Jadranka Stojanovski, Sveučilište u Zadru, Ulica dr. Franje Tuđmana 24i, 23000 Zadar; Institut Ruđer Bošković, Knjižnica, Bijenička cesta 54, 10000 Zagreb; e-mail: jadranka.stojanovski@irb.hr

Otvoreni pristup znanstvenim informacijama omogućava trenutni, online, slobodan pristup objavljenim rezultatima znanstvenih istraživanja bez ikakvih ograničenja kakva najčešće uvjetuju izdavači. Otvoreni pristup obično uključuje recenzirane radove objavljene u časopisima, radove iz zbornika skupova, ocjenke radove i različite vrste istraživačkih podataka (eng. *research datasets*). Različite studije pokazale su da otvoreni pristup značajno unaprijeđuje pristup, te povećava vidljivost i citiranost.

Knjižnica Instituta Ruđer Bošković je jedan od 41 partnera na međunarodnom projektu pod nazivom *2nd Generation Open Access Infrastructure for Research in Europe* (OpenAIREplus) koji je financiran u okviru Sedmog okvirnog programa Europske komisije (FP7). OpenAIREplus je nastavak projekta OpenAIRE u sklopu kojeg je izgrađena infrastruktura te uspostavljena podrška za omogućavanje otvorenog pristupa znanstvenim informacijama, osobito onima nastalima kao rezultat rada na FP7 projektima.

Službeni početak rada na projektu OpenAIREplus je 1. studenoga 2011., a projekt će trajati do 31. svibnja 2014. OpenAIREplus nastavlja s aktivnostima svojeg predhodnika te ih i dodatno proširuje, tako da mu je cilj okupiti znanstvene publikacije iz svih znanstvenih polja, uključiti nove države, nerecenzirane publikacije, istraživačke podatke i nacionalne projekte. Jedna od glavnih zadaća OpenAIREplus projekta jest i povezivanje istraživačkih podataka s publikacijama, a u skladu s tim će se zamjenski OpenAIRE repozitorij prilagoditi potrebama kako bi mogao pohranjivati i istraživačke podatke. Aktivnosti na projektu usmjerene su i na pobiranje i obradu podataka iz OpenAIRE nekompatibilnih sustava kao što su otvoreno dostupni repozitoriji (metapodaci o publikacijama), informacijski sustavi o znanstvenim istraživanjima (*Current Research Information System* - CRIS) (metapodaci o projektima, organizacijama i publikacijama) i arhivi istraživačkih podataka (metapodaci o istraživačkim podacima). Kako bi se to ostvarilo, objavljene su one OpenAIRE smjernice za CERIF-XML CRIS sustave, arhive istraživačkih podataka te OpenAIRE nekompatibilne repozitorije, a u cilju osiguravanja interoperabilnosti i razmjene podataka (<https://guidelines.openaire.eu/wiki/>).

Kao veliki zagovornik otvorenog pristupa Knjižnica IRB u sklopu OpenAIREplus projekta radi sustavno na promociji otvorenog pristupa, prvenstveno kroz izgradnju institucijskih repozitorija za pohranu publikacija i podataka. Prošle je godine pušten u rad institucijski repozitorij FULIR (<http://fulir.irb.hr>), a ove su godine privedeni samom kraju poslovi na uspostavljanju institucijskog repozitorija Sveučilišta u Zadru (<http://uzda.unizd.hr>). U sklopu projekta Knjižnica IRB radi i na osiguravanju potrebne interoperabilnosti za razmjenu podataka pohranjenih u postojećim informacijskim sustavima te na diseminaciji postojećih informacija.